

Những ngọn tháp quanh hồ



Mỗi cây tháp quanh hồ Gươm mang một ý nghĩa và dáng vẻ khác nhau, thậm chí đến trái ngược, nhưng đã kết hợp lại, tôn vinh nhau để trở thành một tác phẩm kiến trúc đỉnh cao của nghệ thuật kiến trúc dân tộc.

*"Đài nghiên, tháp bút chưa mòn
Hỏi ai xây dựng nên non nước này"*

Trên đỉnh tháp Bút ở đền Ngọc Sơn (Hà Nội) nhô lên một đoạn thân với ngọn lông nhon "viết thư lên trời xanh", tưởng như đang tung hoành hàng hàng chữ thảo, bay lên tư tưởng tự do khoáng đạt. Bên chân cầu "đón nắng ban mai" tháp đá được ghép bằng các phiến đá đẽo gọt nhẵn mặt, chồng khít lên 5 tầng, dựng trên gò nhỏ cũng toàn đá hộc.

Kiến trúc tháp còn gắn với đền Ngọc Sơn ở đài nghiên trên cổng khi qua cầu vào đền. Sức khái quát của ý đồ diễn tả thật độc đáo và chọn lọc. Cụ Nguyễn Siêu (1799 - 1872) tác giả công trình đúng là "Thần Siêu".



Tháp Hoà Phong ở ven hồ Hoàn Kiếm

Quen thuộc hơn cả là tháp Rùa ở giữa mặt nước lui về phía nam hồ Gươm (còn gọi là hồ Hoàn Kiếm) có tầm vóc vừa phải, hoà trong các mảng cây xanh đậm với những khối nhà cân đối quanh hồ. Cùng với sự tích trả gươm thần cho Rùa vàng, tháp Rùa đã nâng giá trị kiến trúc tổng thể hồ Gươm lên thành tác phẩm hoàn chỉnh.

Nếu tháp Bút bắt nguồn từ tư tưởng rất trác việt, văn hiến, thì tháp Rùa (dựng năm 1884) trên gò Rùa là sự khai thác khéo léo của quy hoạch đô thị. Quá chú ý đến tháp Rùa nên có người quên những nhược điểm của tháp.

Còn tháp Hoà Phong ở ngay ven hồ - trước nằm trong khu vực chùa Ông Thượng - (đã bị người Pháp phá làm đường và nhà bưu điện) cao vài mét, bốn cửa cuốn, xây bằng gạch Bát Tràng, không trát vữa lại như bị quên lãng.

Sử sách còn chép tháp Báo Thiên cao "vài mươi trượng" (một trượng bằng 4m) bằng đá và đồng, nhưng bị giặc Minh (TK 13) tàn phá, thiên tai huỷ hoại, mặc dù dân ta đã xây dựng lại, nhưng người Pháp lại cho phá để xây nhà thờ Lớn bây giờ.

Trong các vườn, chùa, những ngọn tháp là một bộ phận của tổng thể kiến trúc chùa, là nơi cất giấu "xá lị" - hài cốt các sư trụ trì đã được thiêu đốt. Tuy nhiên không phải chùa nào của Hà Nội cũng có. Những tháp này thường được xây bằng gạch Bát Tràng, hình 4 cạnh, 1 tầng đế và 2, 3 tầng trên, nhỏ dần cả về chiều cao và cạnh bên, có gờ chỉ để phân chia các tầng.

Đẹp nhất có lẽ là các tháp tổ chùa Trấn Quốc. Chùa trước ở ngoài bãi, được dời vào hồ Tây, ven đường Cổ Ngư (Thanh Niên) khoảng năm 1600 - 1618. Đáng tiếc, gần đây, chùa xây thêm cây tháp cao vút hẳn lên, làm hỏng cảnh quan.

Phong thuỷ phương Đông, trấn áp 4 phương nhờ cây tháp. Kỹ thuật hiện đại thách thức với thiên nhiên là nhà tháp. Khách du lịch chiêm ngưỡng thấy cảnh hồ Gươm sẽ yêu quý thêm văn hoá Việt Nam qua những cây tháp.(LĐ)